

História a súčasnosť procesu ekonomickej integrácie Slovenskej republiky do OECD

Rudolf KOSTOLANSKÝ*

Úvod

Ako prevencia katakliziem, ktoré pre ľudstvo znamenala druhá svetová vojna, začali v medzinárodnom spoločenstve silnieť snahy o podstatne intenzívnejšiu medzinárodnú ekonomickú a politickú integráciu. Prejavom týchto snáh bol vznik bretonwoodských organizácií – Medzinárodného menového fondu (IMF), Svetovej banky (WB), na pôde OSN vznik Svetovej obchodnej organizácie (WTO) a neskôr vytvorenie Organizácie pre ekonomickú spoluprácu a rozvoj (OECD).

Napriek istým kritikám OECD vo svojej temer 50-ročnej histórii nahromadila značný poznatkový potenciál a skúsenosti, ktoré môžu pri optimálnom využití slúžiť ako zdroj informácií pre členské štáty pri multidisciplinárnom riešení mnohých ekonomických a spoločenských problémov. Z tohto dôvodu má OECD významnú úlohu aj v súčasnosti pri prechode bývalých socialistických krajín s plánovaným hospodárstvom na trhové hospodárstvo, ako aj v ich integrácii so západnými štruktúrami vôbec [1].

Organizácia pre ekonomickú spoluprácu a rozvoj je zoskupením 30 krajín, ktoré produkujú viac ako 2/3 tovarov a služieb sveta. Nemá však takú medzinárodnú právnu moc, aby si mohla dodržiavanie svojich rozhodnutí vynútiť (ako napr. WTO), a ani neposkytuje finančné prostriedky vo forme pôžičiek a dotácií ako IMF.

Zhruba od polovice 90. rokov však už nemožno hovoriť, že je to aj zoskupenie „najbohatších“ krajín, pretože pre prijímanie uvažovaných nových členov platia – podľa splnomocnenca vlády SR pre OECD – dve kritériá: „bud' veľký hráč, alebo vzájomná výhodnosť“ [3].

Slovenská ekonomika s vyše 60%-ným podielom zahraničného obchodu na tvorbe HDP a s akútnou potrebou oživiť prílev zahraničného kapitálu je existencne závislá od rozvoja vzťahov s členmi rozhodujúcich integračných zoskupení, a preto členstvo v OECD sa stalo prvoradou úlohou všetkých jej doterajších vlád.

* PhDr. Rudolf KOSTOLANSKÝ, Ústav slovenskej a svetovej ekonomiky SAV, Šancová 56, 811 05 Bratislava 1

Slovenská republika požiadala o prijatie za riadneho člena OECD prakticky iba rok po svojom formálnom vzniku v roku 1994. Vzhľadom na náročnosť požadovaných kritérií na členstvo je SR nútená na dosiahnutie tohto cieľa definovať svoju vlastnú identitu i politicko-ekonomické priority, potenciálne dôsledky, ale i výhody. Prijatie do OECD totiž znamená pre SR aj dobrú pozíciu pre vstup do NATO, a napokon aj do EÚ [4]. Preto 28. september 2000, keď minister zahraničných vecí SR podpísal dohodu o prístupe SR k Dohovoru o OECD ako v poradí 30. krajiny súčasného sveta, možno považovať za skutočne historický deň v krátkych dejinách SR. Úspešne tak vyvrcholili šesť rokov trvajúce náročné rokovania a iné štátnopolitické a diplomatické aktivity mnohých štátnych orgánov, Národnej banky Slovenska a tímov odborníkov prakticky zo všetkých oblastí nášho hospodárskeho a spoločenského života.

1. Stručná história vzniku OECD

Vznik Organizácie pre európsku ekonomickú spoluprácu

Koniec druhej svetovej vojny si vyžadoval opätovne vytvoriť relatívne slobodné obchodné prostredie a tejto úlohe prispôsobený platobný systém. Obidve tieto úlohy mala splniť Organizácia pre európsku ekonomickú spoluprácu (OEEC). Od OEEC sa zároveň očakávalo, že bude slúžiť aj ako účelová organizácia na riadenie zahraničnej, najmä americkej pomoci vojnou zničenej Európe.

K alokovaniu pomoci USA pod egidou OEEC v rámci Marshallovoho plánu, čo bol Program európskej obnovy (European Recovery Programme – ERP), a ďalších programov dochádzalo od 1. apríla 1948. V rámci OEEC sa celkove poukázalo 5,5 mld USD (pre Francúzsko, Taliansko a Rakúsko po 600 mil. USD a Nemecko 350 mil. USD). Americká pomoc poskytovaná s istými podmienkami prostredníctvom Marshallovoho plánu predstavovala vo finančnom vyjadrení temer 1/3 celkového schodku európskej platobnej bilancie voči USA.

Úhrnný vplyv ERP pre celkove 17 zainteresovaných krajín je pomerne ťažké odhadnúť, keďže spôsob distribúcie finančných prostriedkov bol v rôznych krajinách v priebehu rokov značne diferencovaný. Niet však pochyb, že ERP a ďalšie programy povojnovej pomoci výrazne pomohli ekonomickému rastu povojnovej Európy, hoci neskôr sa stali predmetom kontroverzných diskusií. Vznikali dokonca pochybnosti o ich potrebe pre rast ekonomiky Európy. Známymi sa stali kritiky najmä zo strany ľavicových politických strán, či takéto programy neslúžili iba ako prostriedok politického zasahovania proti rastu popularity komunistických strán, najmä vo Francúzsku a v Taliansku. Aj u nás sa vyskytujú názory, že odmietnutie účasti ČSR v Marshallovom pláne pod tlakom Moskvy nepriamo umožnilo „februárové víťazstvo“ a neskôr aj sovietsku okupáciu krajiny.

V každom prípade rozsah pomoci, ktorej sa v rámci ERP Európe dostalo, nie je dostatočným vysvetlením obrovského ekonomického rastu, ku ktorému v 50. rokoch skutočne prišlo [5].

Smerovanie zahraničných prostriedkov malo zabezpečiť predovšetkým oživenie importov na rekonštrukciu. Významnú úlohu pri tom zohralo v roku 1947 vytvorenie Európskej platobnej únie (EPU), v rámci ktorej sa zbilancovali vzájomné dlhy v celkovom objeme 762,1 mil. USD.

Niektorí autori uvádzajú, že OEEC bola pomalá a málo efektívna a jej úlohy mohli lepšie plniť iné organizácie. Za najvýznamnejší prínos jej činnosti možno považovať, že vytvorila inštitucionálny základ pre hlbšiu integráciu európskych krajín, akou bolo EHS, a neskôr OECD.

Pod vplyvom studenej vojny koncom 40. rokov začali na pôde amerického Kongresu, ale aj zo strany európskych politikov (Jean Monnet) vznikať návrhy, aby sa okrem NATO vytvorila ďalšia atlantická organizácia, napríklad transformovaním OEEC do organizácie, ktorá by zahŕňala aj USA a Kanadu. Uvažovaná organizácia mala plniť nasledujúce úlohy: • riešiť vznikajúce problémy slobodného sveta v širších súvislostiach • slúžiť ako „front“ proti sovietskej ekonomickej expanzii • zefektívniť využitie pomoci menej rozvinutým krajinám sveta • spájať, usmerňovať animozné záujmy krajín Európy do konštruktívneho cieľa.

Návrh na jej vytvorenie sa nestretával so všeobecným súhlasom, najmä zo strany malých európskych krajín.

Podpis Konvencie o Organizácii pre ekonomickú spoluprácu a rozvoj

V rozbúrenej atmosfére po dlhých prípravných rokoch sa začali v decembri roku 1959 v Paríži na úrovni predsedov vlád rozhovory o reorganizácii OEEC, s čím v podstate súhlasili všetky zainteresované krajiny.

V priebehu konferencie zástupcovia USA prezentovali názor, že front studenej vojny sa preniesol z vojnovnej obrany na ekonomiku, takže členské štáty OEEC musia svoje úsilie o ekonomický rast zamerať aj mimo vlastných krajín. Zároveň požadovali, aby do reorganizovanej, resp. novej organizácie bolo integrované aj Japonsko.

K podpisu návrhu dohody o vytvorení OECD nakoniec prišlo na porade ministrov zahraničných vecí v Paríži v dňoch 22.–23. júla 1960. Za prvého generálneho tajomníka OECD bol nominovaný bývalý dánsky minister zahraničných vecí Thorkil Kristensen.

Vznik Organizácie pre ekonomickú spoluprácu a rozvoj

Podľa článku 14, paragraf 3, časť b) Dohody o OECD a po ratifikácii Dohody o pristúpení do OECD parlamentmi, zakladateľskými krajinami sú: Rakúska republika, Spojené kráľovstvo Veľkej Británie a severného Írska, Belgické

kráľovstvo, Nemecká spolková republika, Grécke kráľovstvo, Islandská republika, Írska republika, Talianska republika, Luxemburské veľkovevodstvo, Nórske kráľovstvo, Portugalská republika, Kanada, Dánske kráľovstvo, Francúzska republika, USA, Španielske kráľovstvo, Švédske kráľovstvo, Švajčiarska konfederácia a Turecká republika. Neskôr pribudli ďalšie na terajší počet 30 členských štátov.

2. Úlohy a poslanie OECD

Základný dokument pre činnosť OECD predstavuje *Dohoda o Organizácii pre ekonomickú spoluprácu a rozvoj (Convention on the Organisation for Economic Co-operation and Development)*, ktorá má celkove 21 článkov.

Podľa čl. 1 tohto dokumentu OECD si vytýčila nasledujúce úlohy:

- dosahovať najvyššie udržateľný ekonomický rast a zamestnanosť,
- zvyšovať životnú úroveň obyvateľstva členských štátov, za podmienky udržania finančnej stability,
- prispievať k zdravej ekonomickej expanzii a tým k rozvoju svetovej ekonomiky,
- v súlade s medzinárodnými záväzkami napomáhať rast svetového obchodu.

Stanovené ciele Organizácia plní – či už každá krajina osobitne, alebo spoločným úsilím – takýmito spôsobmi:

- napomáhaním efektívneho využitia ekonomických zdrojov,
- rozvojom vedy a techniky,
- podporou odborného vzdelania,
- znižovaním prekážok obchodnej výmeny tovarov a služieb, zabezpečením promptných bežných platieb v rámci medzinárodného zúčtovania priebežnými platbami,
- liberalizáciou kapitálových tokov,
- zaistovaním rastu exportných trhov,
- poskytovaním požadovaných informácií,
- vykonávaním priebežných spoločných konzultácií,
- realizovaním potrebných štúdií a projektov,
- vykonávaním *rozhodnutí* k stmelovaniu členov, ktoré sa podľa čl. 6 stávajú záväznými (ak nie sú v rozpore s ústavou krajiny),
- poskytovaním nezáväzných *odporúčaní*,
- prijímaním dvojstranných dohôd medzi krajinami, ako aj v rámci medzinárodných organizácií.

Podľa uvedených princípov zakotvených v Konvencii o OECD, organizácia predstavuje medzinárodné fórum, kde zástupcovia vlád členských štátov porovnávajú, koordinujú a hodnotia svoju domácu a zahraničnú ekonomickú, obchodnú,

vzdelávaciu, inovačnú a informačnú politiku, aby takto vytvárali predpoklady pre optimálne podmienky života svojich občanov. Organizácia poskytuje takto možnosti pre monitorovanie trendov ekonomického vývoja členských štátov, ale aj okolitého sveta, tak v nečlenských, ako aj v rozvojových krajinách, ktorých vývojové tendencie majú v dôsledku zvyšujúcej sa interdependencie a globalizácie vplyv na ich vlastný ekonomický rozvoj.

V aktuálnej situácii súčasného sveta si OECD stanovila nasledujúce priority [6]:

1. Ekonomický rast, stabilita a štrukturálne reformy
2. Zamestnanosť a sociálna súdržnosť
3. Obchod a medzinárodné investície
4. Trvalo udržateľný rast
5. Systém riadenia verejného a súkromného sektora
6. Optimálne využitie technológií
7. Prispievanie k rozvoju nečlenských štátov
8. Program spolupráce s nečlenmi OECD
9. Starnutie populácie členských štátov
10. Boj proti korupcii a úplatkárstvu
11. Správa korporácie
12. Výchova a vzdelanie
13. Elektronický obchod (*e-commerce*).

Z uvedeného vyplýva, že OECD sa zaoberá tak všeobecnými makroekonomickými, ako aj špecifickými sektorovými problémami s cieľom dosahovať ich súlad, čo si vyžaduje integrovaný vertikálny aj horizontálny metodologický prístup k analýze a riešeniu problémov.

3. Organizačná štruktúra a spôsob činnosti OECD

Sekretariát OECD v Paríži zamestnáva s rozpočtom cca 1,2 mld FRF asi 1 800 pracovníkov a pozostáva z 20 špecializovaných direktoriátov (riaditeľstiev), ktoré korešpondujú so základnými rezortmi vlád jednotlivých krajín (okrem rezortu obrany) a vykonávajú servis potrebný pre činnosť Sekretariátu, ako aj ďalšie odborné útvary. Medzi najdôležitejšie odborné útvary patria:

a) *Direktoriáty* – ekonomické, obchodu, pre finančné, daňové a podnikateľské záležitosti, pre vedu, techniku a priemysel, pre vzdelávanie, prácu a sociálne veci, životného prostredia, rozvoja spolupráce, pre štatistiku, pre potraviny, poľnohospodárstvo a rybolov, pre informačné a komunikačné technológie, centrum rozvoja odborného vzdelávania a rozvoja podnikania.

b) *Obslužné útvary* – verejnej správy, financovania rozpočtu, teritoriálneho rozvoja, tlmočníctva a prekladateľstva, technológií, útvar pre styk s verejnosťou.

c) *Špecializované útvary* – manažment ľudských zdrojov, poradný odbor, poradňa pre nečlenské štáty, Medzinárodná agentúra energetiky, klub SAHEL.

V týchto a v ďalších útvaroch v spolupráci s vládnymi expertmi a konzultantmi z univerzít a z výskumných ústavov členských štátov v súlade s požiadavkami výborov a ďalších pracovných orgánov OECD pripravuje viac ako 600 fundovaných analytikov Sekretariátu štúdie a ďalšie materiály. Tie sa dávajú na posúdenie jednotlivých záverov vládnym úradom členských štátov, ako aj sociálnym partnerom: BIAS (Business and Industry Advisory Committee) a TUAC (Trade Union Advisory Committee). Prijaté závery sa koordinujú s ďalšími zainteresovanými medzinárodnými organizáciami.

Výročná schôdza Rady OECD

Najvyššiu právomoc v rámci OECD má výročná schôdza Rady OECD, zložená z ministrov zahraničných vecí a ministrov financií členských štátov, ktorá zasadá každý rok spravidla v mesiacoch máj–jún. Na tomto fóre sa na základe vopred pripravených dokumentov prerokúvajú rozhodujúce problémy, udalosti a javy medzinárodného ekonomického života v celej šírke s cieľom nájsť spoločný postup v budúcnosti.

Rada OECD

Medzi výročnými schôdzami ministrov členských štátov je Rada OECD najvyšším orgánom. Jej predsedom je generálny tajomník OECD a je zložená zo stálych predstaviteľov členských štátov na úrovni veľvyslancov. Podľa oficiálnych dokumentov [13] plní úlohy dohľadu nad prácou výborov, rozhoduje o programe práce a rozpočte Organizácie, schvaľuje príslušné odporúčania a rozhodnutia členským štátom, nesie zodpovednosť za kolektívnu zahraničnú politiku vrátane pozvaní krajiny za člena OECD.

Hybnými článkami plnenia cieľov Organizácie sú výbory s ďalšími podvýbormi, pracovnými a diskusnými skupinami a inými ad hoc organizovanými útvarmi. Počet výborov a ich orgánov dosahuje počet až 150. Ich úlohou je spracúvať analytické a študijné materiály, s ktorými potom zoznamujú – formálnymi i neformálnymi cestami – zainteresovaných pracovníkov vládných a iných inštitúcií členských štátov.

Po rozpade sovietskeho bloku na konci 80. rokov začala OECD so široko založeným programom pomoci krajinám „socialistickej sústavy“ pri prestavbe ich ekonomík na trhové hospodárstvo. V rámci Sekretariátu bolo založené *Centrum pre kooperáciu s krajinami v transformácii* (CCET), ktoré na základe dohody so Sekretariátom OECD koordinuje vzťahy s týmito krajinami, pričom Ruská federácia má osobitnú dohodu o spolupráci. Koordinačné vzťahy medzi

Centrom a transformujúcimi sa krajinami siahajú od technickej pomoci, cez hodnotenie ekonomického rozvoja krajiny expertmi OECD, až po plánovanie a dozor pri implementácii programov OECD a iných organizácií. Osobitnú pozornosť Centrum v súčasnosti venuje aj Číne, Brazílii, baltskej oblasti a iným krajinám, pričom na dosiahnutie synergického efektu spolupracuje s mnohými ďalšími medzinárodnými a regionálnymi organizáciami (EÚ, WTO, IMF, ILO ap.).

Súčasťou CCET je aj program *Partneri v transformácii* (*Partners in Transition* – PIT), pôvodne určený pre ČR, MR, PR a SR, ktorý mal dva hlavné ciele: pomôcť v transformácii ich hospodárstva na trhovú ekonomiku a poskytovať pomoc pri plnení podmienok členstva v OECD.

Svoju úlohu program PIT zrejme splnil dobre, pretože všetky zainteresované krajiny sa už postupne stali riadnymi členmi OECD.

4. Prístupový proces Slovenskej republiky do OECD

Organizácia pre ekonomickú spoluprácu a rozvoj je otvorená pre všetky krajiny sveta, ktoré súhlasia s jej stanovami a preberú na seba úlohy a záväzky vyplývajúce z členstva. Výlučnosť OECD so sebou prináša aj veľmi efektívny prijímací proces, ku ktorému sa po nedávnych skúsenostiach s Mexikom, s Kórejskou republikou a s Českou republikou pristupovalo v prípade Slovenskej republiky ešte prezieravejšie a náročnejšie.

Samotný proces prijímania sa začína zberom a analýzou dát o činnosti vlády krajiny uchádzajúcej sa o členstvo a pokračuje multilaterálnymi diskusiami na Sekretariáte v Paríži, ako aj v členských štátoch s cieľom, aby politika danej oblasti ekonomického a spoločenského života bola konformná s cieľom a úlohami Organizácie.

Jadrom prijímacieho procesu sú však vzájomne obsahovo i časovo vopred odsúhlasené previerky (*examinations*).

Všeobecné podmienky členstva v OECD sú: • plná konvertibilita meny • komparabilita právnej sústavy krajiny s legislatívou OECD • podpísanie Zmluvy o výsadách a imunitách OECD • dodržiavanie demokratických princípov v riadení štátu a ekonomiky.

Členstvo v OECD si vyžaduje aj platenie členských príspevkov, ktorých výška sa odvodzuje od celkového objemu HDP krajiny, počtu obyvateľstva, objemu priemyselnej výroby a počtu programov, do ktorých je krajina zapojená. V prípade SR predstavuje táto suma 900 tis. FRF ročne.

Prvé kroky v spolupráci s OECD sa začali ešte za bývalej ČSSR účasťou slovenských odborníkov. Oficiálnu prihlášku podala samostatná SR už rok po svojom vytvorení, vo februári 1994, teda približne v tom istom čase ako susedné

krajiny Vyšehradskej skupiny. Pravda, špecifiká slovenského politického a verejného života sa prejavili v správaní jednotlivých politických strán a ich lídrov, z ktorých niektorí svojimi verejnými vystúpeniami často spochybňovali význam členstva SR v tejto výberovej organizácii. V dôsledku toho, na rozdiel od susedných krajín, sa v našom prípade v rámci prijímacieho procesu do OECD vyskytlo oveľa viac komplikácií, ktoré ho v istom období výrazne spomalili. V období 1995–1996 bolo Slovensko kritizované aj za deficit demokracie, ktorý je s členstvom v OECD nezlučiteľný. Požadované kritériá na členstvo neplnila slovenská vláda ani v hospodárskej politike, napriek tomu, že verbálne prejavovala záujem stať sa členom OECD. Vo vyjadrení OECD sa konštatovalo, že „rozsah výhrad pre pôsobenie priamych zahraničných investícií (PZI) na Slovensku, ako aj ďalšie obmedzenia v oblasti kapitálových pohybov boli v čase previerky stále značné a nezodpovedali celkom úrovni vyžadovanej od budúceho členského štátu OECD“ [7].

Hlavné udalosti spojené s procesom vstupu SR do OECD uvádza nasledujúci prehľad:

- 25. februára 1994 – SR podáva prihlášku za člena OECD;
- 8. júna 1994 – Rada OECD schvaľuje začatie rokovaní so Slovenskou republikou;
- v októbri 1995 – začínajú sa previerky, ktoré sú súčasťou predvstupového procesu;
- 14. februára 1996 – vtedajší generálny tajomník OECD Jean Claude Paye vykonal návštevu Slovenska;
- 2.–3. júla 1996 – úvodná previerka vo výboroch CMIT v Paríži (*Committee for Capital Movements and Invisible Transaction – Výbor pre pohyb kapitálu a neviditeľné transakcie*) a CIME (*Committee for International Investment and Multinational Enterprises – Výbor pre medzinárodné investície a nadnárodné spoločnosti*).

Počet reštrikcií a výnimiek z Liberalizačných kódexov OECD požadovaných slovenskou stranou bol príliš rozsiahly a pre člena OECD neakceptovateľný. Vláda SR v rokoch 1994–1998 až do konca svojho mandátu nepripravila odpoveď na vyjadrenia Sekretariátu OECD na výnimky z plnenia Liberalizačných zákonníkov OECD ako nevyhnutnej podmienky pozvania na vstup. Preto sa napriek optimistickým očakávaniam prístupový proces prakticky zastavil na dva roky. Ďalší postup bol takýto:

- 1. decembra 1998 – žiadosť premiéra vlády SR o urýchlenie rokovaní;
- 17. decembra 1998 – rokovanie ministerky financií vo výbore EDRC (Výbor pre výhľad ekonomického rozvoja) v Paríži;
- 8. januára 1999 – prvé rokovanie novoziadenej Rady vlády SR pre OECD pod vedením podpredsedu vlády pre ekonomiku;
- 31. marca 1999 – seminár k štúdiu OECD o ekonomike Slovenska za roky 1997–1998 spojený s misiou Sekretariátu OECD na Slovensku;
- 21. apríla 1999 – zasadanie Spoločného výboru OECD – SR v Paríži;

• 26. mája 1999 – výročná ministerská schôdza Rady OECD v Paríži, z ktorej sa v záverečnom komuniké uvádza: „Ministri sa tešia na čím skoršie uzavretie prístupového procesu SR do OECD...“;

• vláda SR prijala dlho odkladaný „balíček“ stabilizačných ekonomických opatrení, čím sa zvýšili šance Slovenska na vstup do OECD;

• 24. augusta 1999 – vláda SR schvaľuje štatút splnomocnenca pre OECD a vymenúva jeho personálne obsadenie;

• 1. decembra 1999 – vláda SR schvaľuje *oficiálnu odpoveď* pre rokovania s OECD;

• 14. januára 2000 – Výbor pre nečlenské štáty Rady OECD prerokúva oficiálnu odpoveď vlády SR a stanovuje harmonogram previerok s výhľadom ukončenia vstupného procesu v lete 2000;

• 27. januára 2000 – stretnutie prezidenta SR s generálnym tajomníkom OECD D. Johnstonom na Svetovom ekonomickom fóre v Davose.

V rokovaníach s námestníkom ministra financií USA sa prejavila značná opatrnosť voči vstupu SR do OECD z dôvodov zraniteľnosti jej ekonomiky, s návrhom posunúť vstup na neskorší termín, čo vyvolalo zintenzívnenie diplomatického úsilia slovenskej strany najmä na americkej pôde:

• vo februári až v marci 2000 – misie Sekretariátu OECD na Slovensku spojené s rokovaniami vo výboroch CIME a CMIT;

• 4. apríla 2000 – zasadal Spoločný výbor vlády SR a OECD (*Liaison Committee*) k ekonomickým reformám v Paríži;

• 5. apríla 2000 – previerka vo Výbore OECD CFM (pre finančné trhy);

• 28. apríla 2000 – previerka vo výboroch CIME a CMIT;

• 18. mája 2000 – OECD publikuje *Priebežnú správu* o vývoji slovenskej ekonomiky;

• v máji 2000 – členské štáty OECD dostávajú od vlády SR *Aide memoire*, vypracovaný poradcami podpredsedu vlády pre ekonomiku, ako vysvetlenie pripravenosti SR na vstup do OECD;

• 26. mája 2000 – na tlačovej konferencii v Bratislave zástupca amerického veľvyslanectva na základe aktualizovanej správy OECD o vývoji slovenskej ekonomiky vyjadril podporu americkej strany pre vstup SR do OECD;

• v júni 2000 – intenzívne rokovania o završení technického procesu v predvstupovej fáze, pričom sa naráža na postoj Francúzska v otázkach audiovizie;

• 14. júna 2000 – Výbor pre nečlenské štáty odporúča Rade OECD pozvať SR za člena;

• 23. júna 2000 – Národná rada SR schvaľuje návrh svojho zahraničného výboru na prijatie podpornej rezolúcie k pozvaniu Slovenskej republiky za člena OECD;

• 26.–27. júna 2000 – výročná ministerská schôdza OECD v Paríži; Slovenská republika je prijatá za pozorovateľa;

• v júli 2000 – z dôvodov časového tlaku sa začali intenzívne rokovania s Francúzskom, s Komisiou EÚ a s členskými štátmi EÚ, ako aj s USA; veľvyslanci akreditovaní pri OECD sa dohodli, že Rada OECD bude o prijatí SR mimoriadne rokovať 28. júla 2000;

- 28. júla 2000 o 12, 30 hod. – Rada OECD vyhlasuje SR za svojho 30. člena; generálny tajomník OECD D. Johnston na tlačovej konferencii konštatoval, že „je to šťastný deň pre celú Organizáciu“ (Kancelária podpredsedu vlády SR pre ekonomiku, 2000);
- 14. decembra 2000 – uloženie ratifikačnej listiny o pristúpení SR do OECD vo vláde Francúzskej republiky v Paríži.

5. Prehľad previerok OECD v Slovenskej republike

S cieľom naplniť hlavné postuláty liberalizačných zákonníkov OECD – prehľadnosť, odhadnuteľnosť a nediskriminácia – SR prevzala tieto hlavné záväzky:

- na základe princípu národného zaobchádzania a dohody o pridružení na princípe nediskriminácie všetkých členských štátov OECD liberalizovať oblasť priamych zahraničných investícií,
- liberalizovať oblasť dlho- a strednodobých kapitálových pohybov,
- liberalizovať pohyby v oblasti cezhraničných finančných služieb,
- liberalizovať všetky operácie spojené s poskytovaním finančných transakcií v medzinárodnom obchode.

Tabuľka 1

Zoznam previerok Slovenskej republiky orgánmi OECD za obdobie 1996–2000

Dátum	Previerkový výbor
17. júna 1996	Výbor pre finančné trhy
24. júna 1996	Výbor pre ekonomické prehľady
2. júla 1996	Výbory CIME a CMIT
25. septembra 1996	Pracovná skupina č. 1 o dvojitozdaní a príbuzných otázkach
21. októbra 1996	Skupina pre riadenie odpadového hospodárstva
21. októbra 1996	Pracovná skupina č. 8 o daňových únikoch
7. novembra 1996	Skupina pre chemikálie
5. decembra 1996	Pracovná skupina č. 6 pre zdaňovanie nadnárodných spoločností
6. decembra 1996	Výbor pre politiku životného prostredia
30. januára 1997	Pracovná skupina Výboru pre obchod
19. februára 1997	Výbor pre obchod
8. apríla 1997	Pracovná skupina č. 6 o zdaňovaní nadnárodných spoločností
5. júna 1997	Pracovná skupina č. 8 o daňových únikoch
26. júna 1997	Výbor pre poisťovanie
20. januára 1998	Výbor pre daňové otázky
17. decembra 1998	Výbor pre prehľad ekonomického rozvoja
27. januára 1999	Výbor pre prehľad ekonomického rozvoja
27. januára 2000	Výbor pre daňové otázky
23. februára 2000	Obchodný výbor
4. apríla 2000	Spoločný výbor OECD–SR
5. apríla 2000	Výbor pre finančné trhy
6. apríla 2000	Výbor pre environmentálnu politiku
27. apríla 2000	Výbory CIME a CMIT

Pokrok požadovaný v súlade s kritériami na členstvo v OECD – a jeho skutočné dosahovanie v SR od podania prihlášky za člena OECD v roku 1994 – overovali rozhodujúce orgány OECD celým radom previerok (*examinations*). Tým predchádzali spravidla kratšie alebo dlhšie misie odborníkov OECD na Slovensku. Ich cieľom bolo pripraviť prehľad, správu o dosiahnutom stave legislatívnych zmien v príslušných oblastiach. Chronológiu a obsah uskutočnených previerok podáva tabuľka 1 (pozri [10]). Ťažisko predvstupových previerok, ako to vyplýva z uvedeného prehľadu, bolo vo výboroch CIME a CMIT.

6. Liberalizácia cezhraničných finančných služieb Slovenskej republiky

Problematiku cezhraničných finančných služieb v OECD upravuje *Kódex liberalizácie bežných neviditeľných operácií (current invisible operations)*. V tejto oblasti je podľa uvedeného dokumentu situácia SR takáto [14]:

a) *Bežné transfery a platby*

Devízovým zákonom SR sa odstránili všetky transferové a platobné obmedzenia pri medzinárodných finančných transakciách, aj tých, ktoré sa týkajú operácií upravovaných Kódexom liberalizácie bežných neviditeľných operácií. V tejto oblasti SR nepožiadala o žiadne výnimky z časti A Kódexu (Podnikanie a obchod), B (Zahraničný obchod), časti F (Príjmy z kapitálu), časti J (Osobné príjmy a výdavky), časti K (Verejné výdavky a príjmy) a časti L (Všeobecné). Slovenské orgány potvrdili právo voľného transferu čerpania dôchodkov obyvateľov súčasných členských štátov OECD.

Podobne bol potvrdený voľný transfer príjmu z úrokov z domácich účtov do zahraničia. Pri cestách do zahraničia si rezidenti môžu svoje výdavky na cesty a turistiku hradiť šekmi, bezhotovostnými kartami alebo kreditnými kartami podľa vedeného účtu vrátane účtov vedených na domácej pôde. Predošlé obmedzenia z roku 1996 boli nahradené iba požiadavkou jednoduchého nahlásenia.

b) *Finančné služby*

Podľa dohody Svetovej obchodnej organizácie o finančných službách a podľa protokolu o finančných službách GATS (Dodatok III z februára 1998) slovenská strana vyslovila súhlas, že nebude požadovať žiadne recipročné opatrenia, ktoré by neboli obsiahnuté v slovenských úpravách a že je pripravená prevziať tento záväzok podľa Kódexu členských štátov OECD. Pre nerezidentov je poskytovanie poisťovacích, bankových a iných finančných služieb výrazne obmedzené na čisto cezhraničnú bázu a iba na malý rozsah finančných služieb. Zahraniční rezidenti môžu nakupovať bankové a finančné služby, ako aj niektoré poisťovacie služby.

Slovenské orgány ospravedlňujú udržiavanie týchto obmedzení prístupu pre nerezidentské finančné inštitúcie nedostatočnou kapacitou domáceho dohľadu pri monitorovaní finančných inštitúcií etablovaných mimo slovenskej jurisdikcie a potrebou podpory prebiehajúcej reštrukturalizácie domáceho bankovníctva a finančného trhu, ako aj privatizácie v tomto odvetví.

c) *Poist'ovanie*

Novelizáciou zákona 24/1991 Zb. o poisťovníctve 9. 2. 2000 parlamentom sa zaviedli do oblasti cezhraničného poisťovania dve významné liberalizačné opatrenia, ktoré nadobudli účinnosť 1. apríla 2000. Novelizácia umožňuje otváranie pobočiek zahraničných poisťovní na území Slovenskej republiky a občanom Slovenska vstup do poisťovacích kontraktov so zahraničnými poisťovňami pri poistení rizika na slovenskom území, ale iba tých typov škôd, ktoré nie sú zabezpečované slovenskými poisťovňami.

Slovenské orgány uvádzajú, že ďalšia liberalizácia bude závisieť od rozvoja domáceho trhu a pokroku v reformách a v posilňovaní dohľadu v oblasti poisťovníctva. Plánovaná rekodifikácia zákona o poisťovaní v priebehu roka 2001 očakáva určitú liberalizáciu v životnom poisťovaní aj v ďalších kategóriách neživotného poistenia na cezhraničnej báze.

V súčasnosti neexistujú žiadne reštrikčné opatrenia pri zahraničných transferoch platieb a pôžitkov z poistenia a zo sociálneho zabezpečenia a v tejto oblasti SR ani nepožaduje žiadne výnimky.

Poistné zmluvy na životné poistenie môžu rezidenti uzatvárať iba s rezidentskými poisťovňami vrátane filiállok zahraničných poisťovacích spoločností. Rezidenti však môžu uzatvárať poistné zmluvy s nerezidentskými spoločnosťami na riziko v zahraničí, ako aj v námornej a leteckej doprave. V tejto oblasti sa nepožadujú žiadne výnimky.

Za významnú zmenu v smere liberalizácie treba považovať možnosť etablovania pobočiek zahraničných poisťovacích spoločností, čo pred prijatím novelizácie zákona o poisťovníctve vo februári 2000 bolo možné iba vo forme *joint venture*. Plánovaná reštrukturalizácia dohľadu nad poisťovníctvom umožní zahraničným poisťovňam ďalšie možnosti prístupu na slovenský trh a prispeje k prehĺbeniu integrity a stability finančného systému ako celku.

d) *Bankovníctvo a iné finančné služby*

Väčšinu finančných a bankových služieb podľa časti E Kódexu liberalizácie bežne neviditeľných operácií môžu vykonávať iba rezidenti finančných inštitúcií s licenciou v príslušných slovenských mestách alebo ako filiálky v SR. Zákon 21/1992 Zb. o bankách špecificky stanovuje, že bankové aktivity môžu vykonávať aj zahraničné banky, no len prostredníctvom miestnych pobočiek a na základe vydannej licencie. Toto ustanovenie si vyžaduje výnimky v ustanoveniach

o cezhraničných finančných službách v časti E/2 (bankové a investičné služby); E/3 (otvorenie, klíring, zákaznicke a depozitárne služby) a v časti E/4 (manažment dlhopisov).

Aktivity, ktoré si nebudú vyžadovať výnimky pre licencované rezidentské inštitúcie sú nasledujúce:

- v stanovenom rámci povolených kapitálových operácií môžu rezidenti nakupovať bankové a finančné služby v zahraničí;
- v rámci stanoveného rámca povolených kapitálových operácií môžu rezidenti nakupovať platené služby, zabezpečené nerezidentskými inštitúciami, tak, že v tejto oblasti nie sú potrebné žiadne výnimky z bodu E/1;
- prístup k informáciám o finančných trhoch, komunikácia, systém dohľadu, ako aj otváranie účtov a klíringové systémy nie sú obmedzené; limitované výnimky sú však potrebné v bodoch E/2 a E/3 cezhraničné poradenské a agentské služby v bode E/5; transfery platieb, provízií a iných platieb sú voľné nastolená (bod E/6).

Pre slovenskú stranu bola v tejto súvislosti nastolená otázka, *na akom právnom základe môže byť liberalizované vykonávanie cezhraničných služieb?*

Zákon o bankovníctve dovoľuje nerezidentským investorom operovať formou filiálok, agentov v odvetví bankových služieb za podmienok, ktoré nie sú odlišné pri žiadostiach finančných inštitúcií pre domácich investorov. Od 1. júla 1999 táto zmena platí aj pre vydávanie dlhopisov tak, že zahraničné filiálky majú možnosť získať od Ministerstva financií SR licenciu pre tieto aktivity iba podľa Zákona o kolektívnom investovaní. Jeho novelizácia, ktorá vstúpila do platnosti 1. januára 2000, umožňuje zahraničným investičným fondom otvárať svoje pobočky za podobných podmienok, aké platia pre domácich investorov.

Špeciálne obmedzenia však platia pre nerezidentských investorov pri získavaní nehnuteľností, keď pri kúpe je potrebná výnimka z devízového zákona. V súčasnosti touto výnimkou sú aktivity bánk, poisťovní a kolektívnych investičných spoločností prostredníctvom osobitej legislatívy.

Nerezidentskí investori, ktorí majú záujem otvoriť si pobočku zaisťujúcu také služby, ako je úverová analýza alebo prieskum investícií a poradenstva, sa však stretávajú s menej výhodnou právnou úpravou, než majú poisťovacie spoločnosti alebo banky či investičné fondy. Preto obmedzená výnimka z bodu E/7 § 1 iba upravuje túto situáciu. Slovenské orgány uvádzajú, že v súvislosti s plnením čl. 45 § 7 Európskej dohody umožnia nerezidentom získať nehnuteľnosti pre svoju pôsobnosť (*operational usage*) v priebehu šiesteho roka implementácie Dohody (myslí sa koniec roka 2000). Táto liberalizácia sa bude automaticky vzťahovať na všetky členské štáty OECD v súlade s Jednostrannou deklaráciou slovenských orgánov z roka 1996. Táto výnimka stratila svoju platnosť 31. 12. 2000.

Kompetentné slovenské inštitúcie rozhodnú o ďalšej žiadosti pre nerezidentských investorov najneskôr do 6 mesiacov po skompletizovaní žiadosti, pričom uvádzajú, že bežne potrebný čas na vybavenie žiadosti nepresahuje tri mesiace.

Právo zamestnať sa ako samozamestnávateľ v sprostredkovaní vo finančnom sektore nie je národnostne nijako obmedzené, čo sa vzťahuje aj na členstvo v Asociácii bánk alebo v iných samosprávnych profesionálnych organizáciách.

Konkrétne formy, obsah plnenia podmienok zladovania nášho hospodárskeho, fiškálneho, bankového, investičného a podnikateľského prostredia s požiadavkami OECD, s premietnutím do legislatívy a do úprav vlády SR za roky 1999–2000 uvádzame v tabuľke 2 [9].

Tabuľka 2

Súhrnné vyhodnotenie opatrení prijatých na základe odporúčanií OECD pre Slovenskú republiku za rok 1999

<i>Hlavné odporúčania OECD</i>	<i>Program novej vlády</i>	<i>Implementácia</i>
<p><i>Fiškálna politika</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Riešiť makroekonomickú nerovnováhu, čo si vyžaduje prísnejšie fiškálne obmedzenia – Znížiť výdavky na verejné infraštruktúrne projekty – Zmierniť mzdový rast vo verejnom sektore – Zvýšiť fiškálnu transparentnosť – Prehodnotiť efektívnosť a financovanie zdravotníctva 	<ul style="list-style-type: none"> – Vláda rozhodla ako cieľ dosiahnuť v roku 1999 rozpočtový deficit 2 % (v porovnaní s 5–6 % v roku 1998). – Zníženie výdavkov na infraštruktúru – Vláda plánuje zaviesť systém štátnej pokladnice. – Zosilnenie dohľadu nad zdravotnými poisťovňami a sociálnou poisťovňou 	<ul style="list-style-type: none"> – Cieľom na rok 1999 je dosiahnuť konsolidovaný deficit rozpočtu na úrovni 3,6 % HDP. – V reálnom vyjadrení sa infraštruktúrne výdavky v roku 1999 znížili o 18 %. – V priebehu roku 1999 boli zmrazené mzdy vo verejnom sektore. – Vláda začala s konsolidovaným účtovníctvom, počnúc 3. štvrtrokom 1999, a začal sa realizovať program MMF na zdokonalenie kvality údajov. – Vytvorili sa pracovné skupiny na vypracovanie stratégie reformy sociálneho zabezpečenia. – Ministerstvo financií SR uplatňuje prísnejšiu kontrolu. – Uverejnila sa finančná stratégia ako súčasť strednodobých priorit politiky vlády SR.
<p><i>Reštrukturalizácia bánk a privatizácia</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Urýchlene pristúpiť k reštrukturalizácii veľkých štátnych bánk – Zvážiť rôzne formy participácie štátu na reštrukturalizácii bánk (transfer zlých úverov, opravné položky centrálnej banky, zdaňovanie rezerv) – Zlepšiť spoluprácu medzi NBS a Ministerstvom financií SR v tejto oblasti 	<ul style="list-style-type: none"> – Vláda prijala v auguste 1999 dokument k reštrukturalizácii bánk a podnikov. – Zvažuje sa možnosť účasti štátu na prebiehajúcej reštrukturalizácii. – Vytvoril podmienky pre vstup zahraničného kapitálu pri privatizácii bánk 	<ul style="list-style-type: none"> – Vytvorenie SKA (Slovenskej konsolidačnej agentúry) – Poskytla sa kapitálová injekcia vo výške 19 mld Sk trom najväčším slovenským bankám a transfer 74 mld Sk zlých úverov z nich, takže v súčasnosti plnia adekvátne minimálnu kapitálovú primeranosť. – Prijala sa legislatíva, ktorá umožňuje opravku ako odpočítateľnú položku zo základu dane.

Pokračovanie tabuľky 2

<p>– Zvážiť účasť zahraničných strategických investorov pri privatizácii bánk s cieľom zmenšiť morálny hazard spojený s vlastníctvom štátu</p>	<p>– V máji 1999 vláda prijala dokument o privatizácii bánk.</p>	<p>– Privatizáciu bánk má vláda ako svoju prvú prioritu. – Vláda na rok 2000 vypísala na privatizáciu 3 veľkých a 1 malej banky medzinárodné tendre a na tento účel sa prizval finančný poradca (J. P. Morgan).</p>
<p><i>Liberalizácia cien</i></p> <p>– Postupne uvoľňovať regulované ceny</p>	<p>– Zrušiť dotácie štátu napríklad na vykurovanie a prispôbovať regulované ceny vo verejných službách – Novelizovať cenový zákon</p>	<p>– Cenová liberalizácia sa realizovala v troch krokoch (január a jún 1999 a február 2000), takže ceny elektriny sa zvýšili o 135 %, o 112 % vykurovanie, o 70 % cestovné v autobusoch a na železnici.</p>
<p><i>Reštrukturalizácia podnikov a finančná disciplína</i></p> <p>– Zlepšiť politiku a inštitucionálne prostredie pri využívaní konkurzov s využitím zahraničných investorov – Zlepšenie transparentnosti procesu privatizácie – Zadresniť problém pokračujúceho vlastníctva štátu „strategických podnikov“ štátom – Také prístupy ako zákon o revitalizácii nie sú vhodnými nástrojmi pri reštrukturalizácii podnikov.</p>	<p>– Podporovať priaznivé podmienky pre PZI</p> <p>– Zlepšiť flexibilitu a výnútiteľnosť konkurzného a vyrovnávacieho konania – Pri ďalšej privatizácii využiť metódy konkurencie a obmedziť priestor na umožnenie anonymity vlastníkov – Prehodnotiť, predefinovať úlohu strategických podnikov – Posilniť úlohu politiky hospodárskej súťaže, novelizovať zákon o cenách, uvoľniť monopol Slovenskej poisťovne</p> <p>– Pripraviť legislatívu na riešenie medzipodnikovej zadlženosti vrátane využitia výmeny dlhu za akcie</p>	<p>– V marci 2000 parlament schválil nový zákon o konkurze a vyrovnaní. – Zverejnili sa medzinárodné tendre na privatizáciu Slovenských telekomunikácií a 3 veľkých bánk. – Stanovil sa termín ukončenia podielu štátneho vlastníctva spoločnosti ma uskladňovanie plynu (Nafta Gbely).</p> <p>– V septembri 1999 sa zrušila platnosť zákona o strategických podnikoch, novelizoval sa zákon o privatizácii, čím sa znížil počet podnikov, a najmä podnikov vo verejných službách, ktoré musia zostať v rukách štátu, alebo v ktorých si má štát zachovať svoj podiel. – Koncom roka 1998 sa zrušila platnosť zákona o revitalizácii.</p>
<p><i>Regionálna politika a nový súkromný sektor</i></p> <p>– Regionálna politika má byť efektívnym spôsobom riešenia vysokej dlhodobej nezamestnanosti, ktorá sa koncentruje v určitých regiónoch. – Usilovať sa o koordináciu odvetvovej a regionálnej politiky s cieľom pomáhať problémovým regiónom a horizontálnou politikou pomáhať ekonomickej diverzifikácii</p>	<p>– V auguste 1999 vláda prijala dokument o reforme štátnej správy.</p> <p>– Podporiť rozvoj malého a stredného podnikania, vrátane zlepšenia legislatívnych podmienok, a zvýšiť efektívnosť spolupráce medzi štátnymi inštitúciami pri rozvoji malého a stredného podnikania</p>	<p>– Vykonan sa audit centrálnych úradov.</p> <p>– Publikovala sa stratégia strednodobých priorit. hospodárskej politiky vlády.</p>

7. Význam členstva Slovenskej republiky v OECD

Vstupom do OECD Slovenská republika získala bez pochyb výbornú príležitosť vyťažiť pri prechode transformačným procesom čo najviac z nazhromaždených skúseností a poznatkov OECD a jej členských štátov pri vytváraní a uplatňovaní pravidiel trhového hospodárskeho systému. Vzhľadom na súčasný stav rozvoja slovenskej ekonomiky a spoločnosti možno za takúto príležitosť považovať predovšetkým tri skutočnosti.

Zlepšenie podmienok pre vstup zahraničných investícií do SR

Slovensko sa spolu s ďalšími krajinami súčasného sveta usiluje získať čo najviac zahraničných investícií, pričom členstvo v OECD znamená v tomto úsilí nezanedbateľnú konkurenčnú výhodu. Prijatie do OECD je pre investorov významným signálom, že Slovensko sa stáva „menej rizikovým teritóriom“, kde môžu očakávať štandardné ekonomické a politické prostredie [12]. Navyše, jednotlivé výbory OECD (priemyselný výbor, výbor pre krátkodobé výhľady, výbor pre nadnárodné spoločnosti a medzinárodné kapitálové pohyby a iné) predstavujú pre slovenských zástupcov v týchto výboroch dobrú platformu na získanie potrebných praktických poznatkov, ktoré pomôžu vyvarovať sa chýb pri rozhodnutiach o podmienkach vstupu investorov do slovenskej ekonomiky. Uvedené i ďalšie výbory totiž sledujú najnovšie trendy vo svete a hľadajú také riešenia, ktoré sú najmä pri rokovaníach s rozhodujúcimi nositeľmi investícií – akými sú nadnárodné korporácie (TNK) – cenným zdrojom poznatkov i kontaktov. Dôležité know-how prináša pri získavaní zahraničných investícií napríklad výbor CIME prostredníctvom aktualizácie Manuálu pre TNK, ktorý obsahuje hlavné princípy a odporúčania, akými sa majú zainteresované subjekty riadiť v záujme rozvíjania dobrých vzťahov s hosťiteľskými krajinami a vytvárania vzájomnej dôvery, ako aj pravidiel medzinárodného investovania.

Zdokonalenie know-how a štátnej administratívy

Vzhľadom na to, že Slovensko je na mape súčasného politického sveta nové, všeobecne sa úroveň našej centrálnej administratívy hodnotí ako neuspokojivá. Nevyhnutný tlak pri rokovaníach so „staršími“ partnerskými krajinami OECD však dáva Slovensku príležitosť získať nenahraditeľné skúsenosti, ba priam návod na legislatívnu a administratívnu činnosť a tým zvýšiť kvalifikáciu orgánov štátu na vyššiu, medzinárodne porovnateľnú úroveň. Potvrzuje to aj názor hlavného vyjednávača SR pre vstup do EÚ, že „krajina získala určitý štruktúrálny náskok, keďže sme v rámci rokovaní o členstve v OECD museli odstraňovať systémové i vecné prekážky liberalizácie slovenskej ekonomiky, čím politici

i administratíva získali skúsenosti z rokovaní o členstve vo výberovej organizácii ekonomického typu...“ [4].

Získané skúsenosti sa ukážu ako nenahraditeľná škola už pri najbližších kolách rokovaní pri náročnejších hospodárskych kapitolách *acquis communautaire* pre vstup Slovenskej republiky do Európskej únie, ktoré nadväzujú na reformnú prácu centrálnych orgánov štátu, vykonanú v procese prístupu Slovenskej republiky do OECD.

Z národohospodárskeho hľadiska potenciálnou výhodou členstva Slovenskej republiky v OECD je aj nateraz málo si uvedomovaný fakt, že v priebehu rokovaní, previerok a ďalších hospodárskodiplomatických úkonov a činností spojených s procesom integrácie Slovenskej republiky do OECD sa ako nezamyšľaný „vedľajší“ produkt do značnej miery vymedzil manévrovací priestor, v ktorom sa Slovensko pri formulovaní svojej hospodárskej stratégie musí pohybovať.

Prístup k informačnej sieti OECD

Organizácia pre ekonomickú spoluprácu a rozvoj je aj fórum tvorby a šírenia dokumentov a informácií pomáhajúcich udržateľnému ekonomickému rastu, k čomu využíva aj vysokorozvinutú rozsiahlu sieť a databázy štatistických údajov a dokumentov. Väčšina z nich, počnúc rokom 2001, však bude prístupná iba pre „autorizované osoby“ a za príslušné predplatné (*OECD Source.Information Pack 2000*). Základom informačných sietí je internet. V súčasnosti ho pravidelne využíva viac než 6 000 účastníkov, najmä administratívnych pracovníkov členských štátov OECD. Úlohou informačných sietí OECD je zvýšenie efektívnosti komunikácie a výmeny informácií medzi vládnymi miestami členských štátov, stálymi delegáciami pri Sekretariáte OECD a Sekretariátom OECD, ako aj dosiahnutie vyššej úrovne produktivity práce výborov OECD a ostatných pracovných orgánov.

Hlavné verejne (za odplatu) prístupné on-line siete OECD v súčasnosti sú:

a) OLISNET (OECD Online Information Service)

Sieť poskytuje vládnym úradníkom on-line prístup k oficiálnym dokumentom OECD, k publikáciám, štatistikám (celkove 48 štatistických produktov) a ďalším informáciám za ostatných 10 rokov. Pre slovenských používateľov existuje v súčasnosti asi 70 účtov.

b) DELNET (OECD Information Network for Delegations)

Ide o privilegovaný informačný kanál pre asi 170 pracovníkov stálych delegácií so Sekretariátom OECD.

c) Sieť EDG (Electronic Discussion Groups)

Pomocou tejto siete si cca 1800 delegátov vymieňa názory v asi 180 diskusných skupinách.

Záver

Zapojenie SR ako 30. členského štátu do práce OECD je významným krokom v integračnom úsilí o vstup do svetových a transatlantických ekonomických a politicko-bezpečnostných štruktúr. Bezprostredné potenciálne výhody tohto historického kroku možno očakávať najmä v nasledujúcich skutočnostiach: • konkurenčná výhoda pre prílev zahraničných investícií do slovenskej ekonomiky • poskytnutie príležitostí na zdokonalenie nízkej úrovne našej štátnej administratívy pri konfrontovaní s náročným „západným“ svetom • prístup k významným informačným zdrojom OECD, ako aj možnosť účasti pri významných rozhodnutiach.

Určitú neistotu vzbudzuje záväzok liberalizácie pri nákupe nehnuteľností.

Exploatacia tohto historického zlomu v krátkych dejinách SR si vyžaduje najmä: – plynulé a rýchle zapojenie našich odborníkov v jednotlivých direktoriátoch (riaditeľstvách) v aparáte OECD tak, aby ich činnosť bola prínosom pre obidve strany, ako aj pri priebežnom hodnotení (*peers evaluation*) plnenia úloh;

– adaptovanie na rast agendy jednotlivých výborov s početnými novými projektmi (správa korporácie, reforma regulačného systému, revízia Zásad pre nadnárodné spoločnosti, klimatické zmeny, geneticky modifikované organizmy a pod.);

– zhodnotenie významu existujúcich a pripravovaných projektov pre formovanie hospodárskych politík a sprievodnej legislatívy v SR (elektronický obchod, škodlivá daňová súťaž, transferové oceňovanie medzi dcérskymi spoločnosťami TNK, boj s korupciou a pod.).

Uvedené úlohy sa majú dosahovať okrem zvýšenia počtu našich pracovníkov v stálej delegácii pri OECD v Paríži aj posilnením misie OECD v našom hlavnom meste.

Hlavnú úlohu však pri transfere know-how do našich podmienok bude zohrávať *Koordináčny výbor pre pôsobenie Slovenskej republiky v OECD*, v ktorom budú mať zastúpenie prakticky všetky rezorty a centrálné úrady (vrátane SAV), odbory a zamestnávateľské zväzy (okrem rezortu obrany).

Z hľadiska priorít spolupráce v rámci OECD vláda SR považuje za potrebné prednostne zabezpečiť: • adaptovanie štatistických databáz, dotazníkov a ekonometrických modelov (STEPlink, AGRlink) do podoby potrebnej pre prácu Sekretariátu OECD • urýchlenie procesu plnenia podmienok na začlenenie SR do Medzinárodnej energetickej agentúry (OECD IEA) • podanie žiadosti a splnenie podmienok pre skorý vstup SR do Agentúry pre jadrovú energiu (NEA) • plnenie úloh spojených s prípravou tzv. Progress Report určených pre Výbor OECD CMIT a prvého Economic Survey OECD o slovenskej ekonomike za roky 1999–2001 (prvý polrok) [9].

Literatúra

- [1] SCHOFIELD, W.: Poznámky k vzťahom OECD a SR. [Prejav na konferencii *Slovensko a OECD – význam a perspektívy*.] Bratislava, 10. 6. 1999.
- [2] BELLA, D.: Prvý stupeň k cieľu. Vstup Slovenska do OECD – predpoklad úspešného začlenenia do EÚ. [Prejav na konferencii *Slovensko a OECD – význam a perspektívy*.] Bratislava, 10. 6. 1999.
- [3] Rozhovor s J. Jursom. Domino fórum, 2000, č. 32, s. 4–5.
- [4] FIGEEL, J.: Slovensko, OECD a EÚ. [Vystúpenie na konferencii *Vstup Slovenska do OECD – jeho význam a perspektívy*.] Bratislava, 4. decembra 2000.
- [5] BARBEZAT, D.: The Marshall Plan and the Origin of the OEEC. In: R. Griffiths (ed.), *Exploration in OEEC History*. Paris, OECD 1997.
- [6] OECD Briefing New. Paris, OECD Headquarters 2000 (internet).
- [7] Oficiálna odpoveď orgánov SR na závery predsedu Spoločného zasadnutia Výborov CIME a CMIT OECD v dňoch 2.–3. júla 1996, schválená dňa 1. 12. 1999 vládou SR.
- [8] Naša cesta do OECD. Bratislava, B plus centre 2000.
- [9] Návrh na ukončenie činnosti Rady vlády pre spoluprácu SR s OECD a vyhodnotenie jej činnosti s návrhom na jej pretransformovanie na Koordinačný výbor pre pôsobenie Slovenskej republiky v OECD. [Materiál na rokovanie vlády.] Bratislava, december 2000.
- [10] BELLA, D.: Zapojenie Slovenskej republiky ako 30. členskej krajiny do práce OECD. [Vystúpenie na konferencii *Vstup Slovenska do OECD – jeho význam a perspektívy*.] Bratislava, 4. decembra 2000.
- [11] Interim Economic Assessment. Slovak Republic. Paris, OECD, máj 2000.
- [12] KAPKO, M.: Vplyv vstupu Slovenska do OECD na prílev PZI. [Vystúpenie na konferencii *Vstup Slovenska do OECD – jeho význam a perspektívy*.] Bratislava, 4. decembra 2000.
- [13] Where Governments Co-operate for Efficient Markets Worldwide. OECD Centre for Co-operation with Non-Members. Financial, Fiscal and Enterprise Affairs. Paris, DAF OECD 1999.
- [14] OECD DAF/INV/IME (2000) 6, 5. apríla 2000.

HISTORY AND THE PRESENT SITUATION OF THE PROCESS OF ECONOMIC INTEGRATION OF THE SLOVAK REPUBLIC INTO THE OECD

Rudolf KOSTOLANSKÝ

In the introductory part of the paper the author indicates that after the year 1945 one started a considerably great effort aiming at the replacement of nationalistic and bilateral economic relations by an international co-operation. This task has been taken over by the OEEC as a predecessor of the OECD. Its most important effect, apart from the allocation of means resulting from Marshall Plan (ERP) has been the basis for the EEC formation at the end of the fifties; later on OECD emerged.

Next part of the paper briefly characterises tasks, mission and set-up of this unique forum, which for the countries of OECD means the formulation of the best policies in all sectors of economic and social life. Currently OECD represents a motive power for the

international economic and political dialogue, which markedly contributes to the prevention of conflicts and differences between countries. These differences and even conflicts necessarily accompany world trade and economy globalization, whereas policies of individual governments are increasingly limited by mutual interactions with domestic policy.

The group of mainly leftist journalists often queries, whether the existence of OECD as a typically post-war organisation of the cold-war period is still justified and whether its agenda should not be taken over by other organisations such as WTO, IMF, EIRB etc.

Essential part of the paper contains the survey of individual steps and examinations that, after a certain delay, Slovakia successfully accomplished.

In an agreement of 30th August 2000 on the invitation to accede the OECD Convention the Slovak Government meets the standards of the OECD valid at the time of accession inclusive Liberalisation Codes (The Code of Capital Movements Liberalisation and The Code of Current Invisible Operations' Liberalisation). At some of them, for instance at the estate transfers and at some financial operations and services, postponements are required or reservations are applied related to a relatively short time assigned.

In a closing part the author suggests potential significance of the Slovak membership in the OECD:

- improvement of conditions for the inflow of foreign investments,
- providing of opportunities to improve low standard of Slovakian public administration confronted to the exacting „Western“ world,
- access to the important sources of OECD information,
- possibility to take part at important decisions.

Annual Report of OECD of 1999 can, however, deter governments of member countries, among other things also by the problem of membership subscriptions, which should, however, after full admission of SR not exceed the sum of 300 000 CHF. The profit from membership in such prestigious organisation, provided we can manage to utilise it, is worth these expenses.

It is solely the matter of Slovakia, and everyone of its residents, how potential advantage of the Slovak membership in a „club of selected countries“ is exploited.